

Quick-scan Hoedekenskerke

Beoordeling experiment bodemmateriaal

PZDB-R-10241
—

Definitief

Projectbureau Zeeweringen
PZDB-R-10241

Grontmij Nederland B.V.
Middelburg, 6 oktober 2010

014996 2010 PZDB-R-10241

rgunQuickscan Hoedekenskerke beoordeling experimer

Verantwoording

Titel : Quick-scan Hoedekenskerke

Subtitel : Beoordeling experiment bodemmateriaal

Projectnummer : 269239

Referentienummer : 269239.mbg.312.R008

Revisie : 0

Datum : 6 oktober 2010

Auteur(s) : Dr. S. Wessels, ing. J. van Vliet

E-mail adres : john.vanvliet@grontmij.nl

Gecontroleerd door : C.J. Jaspers

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : J.E. van de Kop

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Segeerssingel 6
4337 LG Middelburg
Postbus 7060
4330 GB Middelburg
T +31 118 65 25 00
F +31 118 65 25 05
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Aanleiding.....	4
2	Beschrijving werkzaamheden	5
3	Beoordeling effecten natuurwaarden	6
3.1	Natuurwaarden projectgebied	6
3.2	Effectbeoordeling	7
4	Conclusie.....	8
5	Bronnen.....	9

1 Aanleiding

Het dijkvak Hoedekenskerke Restant [W4b] ligt aan de noordzijde van de Westerschelde in de gemeente Borsele, en valt onder het beheer van het waterschap Zeeuwse Eilanden (fig. 1). De hoogwaterkering in de haven van Hoedekenskerke (dp 372 – dp 375) voldoet nog niet aan de gestelde veiligheidseisen (1/4000). Het zogeheten 'Hoedekenskerke restant' zal in 2012 worden verbeterd. Het te verbeteren traject heeft een lengte van ongeveer 242m. Vanuit het projectbureau bestaat de wens om voorafgaand aan de werkzaamheden van 2012 een nieuw type bodemstabiliserend materiaal toe te passen. Bij voorkeur wordt het experiment op korte termijn uitgevoerd zodat het materiaal gedurende een jaar gemonitord kan worden. Hieronder volgt een korte toelichting van het beoogde materiaal. Ook wordt beschreven of, als gevolg van de toepassing ervan, een negatief effect op ecologische waarden te verwachten is. Deze quick-scan moet inzicht geven of voor het uitvoeren van deze ingreep al dan niet een vergunning Natuurbeschermingswet 1998 of ontheffing Flora- en faunawet vereist is.

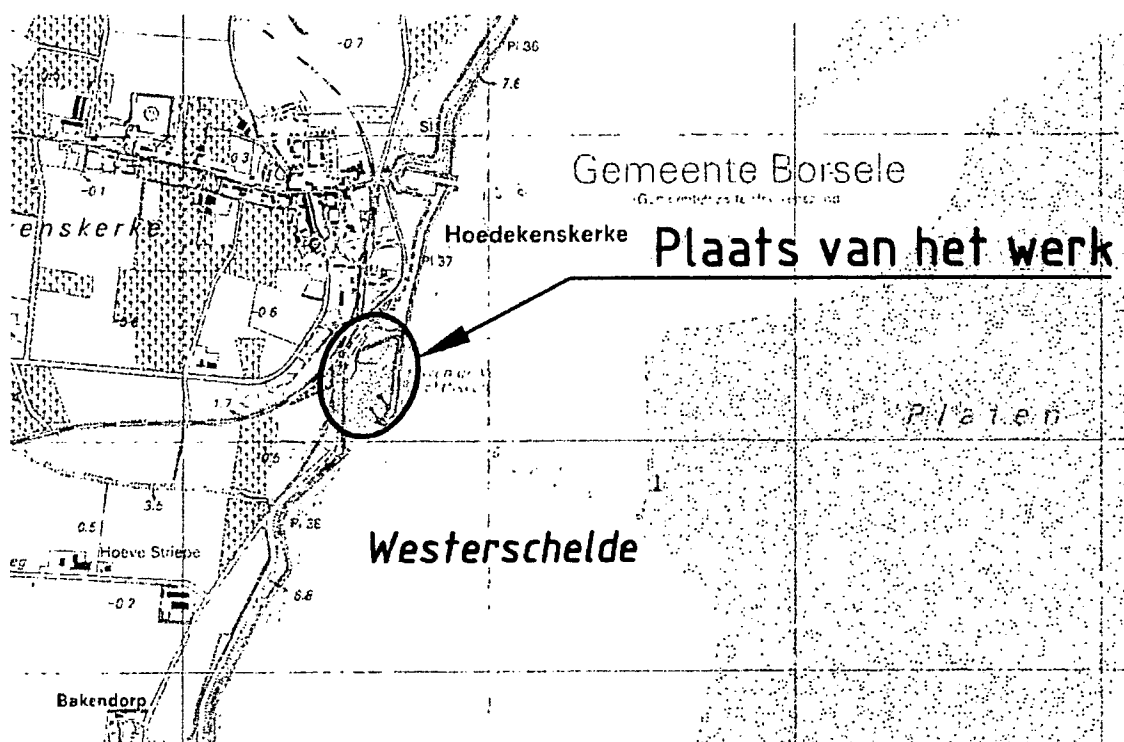

Fig. 1 Locatie plangebied

2 Beschrijving werkzaamheden

Het voorgenomen experiment brengt de volgende werkzaamheden met zich mee.

Bodemstabilisatie met behulp van baggerspecie

In de huidige situatie wordt het havenplateau aan de havenzijde omsloten door een damwand. De damwand zal volgens het oorspronkelijk ontwerp behouden blijven, maar zal verstevigd worden door voor de damwand slakken met een overlaging van breuksteen aan te brengen. De bodem waar de slakken worden aangebracht bestaat uit een dunne laag steenrijk slib materiaal met daar onder een pakket van zandige klei. De bodem heeft een lage stabiliteit, naar verwachting zal de breuksteen hier deels in wegzakken. Door het aanbrengen van een stabiliserende onderlaag kan het verzakken van de slakken voorkomen worden. De stabiliserende laag wordt op ongeveer twee meter diepte in de slib- en kleilaag ingegraven. De aan te brengen laag is ongeveer een meter dik en bestaat uit een mengsel van de vrijkomende baggerspecie met waterglas en cement. Het mengsel hardt vervolgens uit en vormt een stabiele laag.

Het aanbrengen van een dergelijk materiaal heeft twee voordelen ten opzichte van de oorspronkelijk geplande slakken:

1. De laag vormt één hard pakket, deze zal naar verwachting niet tot nauwelijks wegzakken en zorgt dus voor een hogere stabiliteit voor de damwand en het achterliggende haventerrein. Bovendien zakken de bovenliggende slakken niet weg in de bodem. Ook dat zorgt voor een hogere stabiliteit.
2. Het materiaal bestaat deels uit gebiedseigen baggerspecie, en wordt door menging met waterglas en cement hard; dit materiaal zal in ieder geval geen negatieve invloed op het milieu hebben. Slakken voldoen ook aan de gestelde norm, maar het betreft in geen geval een gebiedseigen materiaal.

Werkzaamheden

Als de Provincie akkoord gaat, zal het stabiliserende materiaal als experiment in de komende maanden (najaar 2010) worden aangebracht. Het overige werk bij Hoedekenskerke restant staat gepland voor 2012. Het aanbrengen van vooroverbestortingen in de omgeving van Hoedekenskerke haven (geen onderdeel van de werkzaamheden Projectbureau Zeeweringen) staat gepland voor 2011/2012. De werkzaamheden bestaan uit het uitgraven van een laag slib en klei (circa 1m), de baggerspecie wordt vervolgens gemengd met de andere materialen (waterglas en cement) en kan dan worden aangebracht. In totaal gaat hem om tussen de 200 en 300 m³ sediment. Alle werkzaamheden zullen gezamenlijk maximaal een week duren.

3 Beoordeling effecten natuurwaarden

3.1 Natuurwaarden projectgebied

Planten

Tijdens inventarisaties uitgevoerd in 2001 en 2009 zijn er verschillende plantensoorten gevonden. Op de zeedijk komen zoutplanten voor (Zeealsem, Fioringras, Strandmelde, Gewone zoutmelde, Melkkruid, Zilte rus, Lamsoor, Zulte en Gerande schijnsprurrie). Op het havenplateau, tussen de voegen van de klinkers, staat veel Hertshoornweegbree. Ook Dubbelkelk is in het gebied gevonden. Engels slijkgras en zeekraal komen voor op het slik in de jachthaven. Het restant van het dijktraject Hoedekenskerke (dp372 t/m dp375) met de nieuwe locatie van het paviljoen + het opslagterrein is in de zomer van 2010 opnieuw geïnventariseerd. Vooral de dijk en het plateau waar het restaurant zou moeten komen is nader bekeken. Het plateau bleek echter recent gemaaid. In het maaisel werden geen restanten van beschermde planten aangetroffen, en de kans dat die hier groeien lijkt zeer gering. Hoewel een aantal van de aangetroffen planten tot de Provinciale Aandachtssoorten behoort, zijn hieronder geen conform de Flora- en faunawet beschermde soorten.

Het voorland van dit dijktraject bestaat uit het kwalificerend habitatype 1130 (Estuaria). De voorgenomen werkzaamheden zijn niet van invloed op planten omdat zij in dit habitatype niet voorkomen.

Zoogdieren

Van de gewone zeehond komen momenteel circa 30 exemplaren in de Westerschelde voor. Uit tellingen blijkt dat belangrijkste meest nabij de projectlocatie gelegen rustplaatsen langs de geul tussen de 'Rug van Baarland' en de 'Molenplaat' en op de 'Plaat van Baarland' 24 bevinden (Arcadis, 2008;). Dat is op minimaal 1200 meter afstand van het plangebied. Van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend. Het valt echter niet uit te sluiten dat op enig moment tijdelijk een zwemmend exemplaar binnen het plangebied voorkomt. Dit zal hoogstens incidenteel en kortstondig zijn. Hetzelfde geldt voor het mogelijke voorkomen van de bruinvis. Op de dijk zelf worden alleen algemene muizensoorten verwacht. Het projectgebied is ongeschikt als leefgebied van strikt beschermde soorten als de noordse woelmuis en de waterspitsmuis. De veldspitsmuis, algemeen in Zeeuws-Vlaanderen, komt aan deze zijde van de Westerschelde niet voor. Verder is alleen het voorkomen van algemene zoogdiersoorten als haas, konijn en egel niet onwaarschijnlijk. Als jacht- en of doortrekgebied voor vleermuizen is het gebied nauwelijks van belang.

Reptielen, amfibieën en vissen

Het dijklichaam is ongeschikt als leefgebied van amfibieën: open (zoet) water ontbreekt, evenals beschutting in vorm van opgaande begroeiing. Ook het voorkomen van zwervende exemplaren is onwaarschijnlijk. Ook op Waarneming.nl worden geen amfibieën voorkomend in of in de buurt van het plangebied gemeld. Reptielen komen in de ruime omgeving van Hoedekenskerke niet voor. Het dichtste bij gelegen bekende voorkomen van de levendbarende hagedis ligt in de duinen van Walcheren. Beschermde en kwalificerende vissoorten komen niet in het plangebied voor.

Broedvogels

Het plangebied is niet van belang als broedgebied voor vogelsoorten. De ligging tussen het dorp Hoedekenskerke en de haven, incl. toegangsweg naar het horecapaviljoen, maakt het ongeschikt voor de vestiging van broedvogels. In de geraadpleegde bronnen zijn geen gegevens over de aanwezigheid van broedvogels aangetroffen. In 2008 is door een paartje bontbekplevie-

ren wel een broedpoging gedaan, maar zijn zij hier uiteindelijk niet daadwerkelijk toe overgegaan.

Niet-broedvogels

Op ruime afstand, aan de noordzijde van het dijktraject, bevindt zich een hoogwatervluchtplaats voor vogels. Het plangebied wordt, mede als gevolg van het intensief recreatief verkeer, zelf niet gebruikt door rustende of foeragerende vogelsoorten. In de haven zijn wel kleine aantallen foeragerende vogels waargenomen. Daarbij ging het afgelopen jaren om een enkele tureluur, oeverloper en bontbekplevier. Het grootste aantal op één moment foeragerende vogels betrof een éénmalige waarneming van een groep van 16 rosse grutto's.

3.2 Effectbeoordeling

Ruimtebeslag

In het oorspronkelijke ontwerp wordt een helling van slakken tegen de damwand aangebracht. Als gevolg daarvan treedt een tijdelijk ruimtebeslag op in een strook van 60 x 80 meter. De haven maakt geen onderdeel uit van het Natura 2000 gebied 'Westerschelde & Saetinghe'. Het betreft geen waardevol slik (veel stenig materiaal) en in de haven is bovendien relatief veel menselijke activiteit. Daarom fungeert de strook bodem ter hoogte van de damwand niet of nauwelijks als foerageerplaats voor vogels. Naar verwachting zullen hoogstens enkele vogels van algemene soorten aanwezig zijn ter hoogte van de damwand. Voor hen zijn ruim voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig in de directe omgeving van het projectgebied.

In juni 2010 is een aanvullende planteninventarisatie uitgevoerd. De inventarisatie richtte zich op Flora- of Faunawet beschermde soorten. Deze zijn, opnieuw, niet aangetroffen. Gezien het type biotoop is het zeer onwaarschijnlijk dat beschermde plantensoorten aanwezig zijn.

Verstoring

Het experiment wordt twee jaar voor de werkzaamheden bij 'Hoedekenskerke-restant' uitgevoerd. Het werk zal binnen een week zijn afgerond. De uitvoering is ruim buiten het broedseizoen gepland. Foeragerende vogels zijn alleen in heel kleine aantallen waargenomen. Zij kunnen uitwijken naar nabijgelegen voedselgebieden. De dichtstbijzijnde hoogwatervluchtplaats ligt buiten het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden. Ten opzichte van het tamelijk intensieve regulier recreatief gebruik van het plangebied is bovendien nauwelijks sprake van extra verstoring. Gezien de korte duur van het werk, de beschikbare uitwijkmogelijkheden en de afwezigheid van beschermde soorten (zie ook hierboven) zal het verstorend effect te verwaarlozen zijn.

Ook andere beschermde natuurwaarden (Nb-wet, Ff-wet) zijn niet aanwezig of te verwachten omdat geen geschikte biotoop voor soortengroepen als zoogdieren, planten en wieren voor handen is (zie ook detailadvies). Tijdens een recente flora inventarisatie werden geen beschermde plantensoorten in het gehele projectgebied aangetroffen. Gezien het voorgaande wordt het ruimtebeslag als te verwaarlozen effect beoordeeld. Ten opzichte van het oorspronkelijke ontwerp treedt geen of nauwelijks extra ruimtebeslag op. De onderste laag slakken wordt vervangen door het stabiliserende materiaal. Net als het ruimtebeslag bij het originele ontwerp zal de toepassing van stabiliserende laag dus geen effect op beschermde natuurwaarden tot gevolg hebben.

4 Conclusie

Uit het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de toepassing van verharde baggerspecie als stabiliserende onderlaag bij het te verbeteren dijktraject 'Hoedekenskerke restant' een aantal voordelen heeft ten opzichte van het oorspronkelijke ontwerp. Het alternatief geeft:

- a. een grotere stabiliteit aan de bovengelegen slakken, de achterliggende damwand en het achterland en bevat
- b. baggerspecie dat, in tegenstelling tot slakken, gebiedseigen materiaal is.

Naar verwachting zullen de werkzaamheden en het gebruik van het materiaal geen effect hebben op beschermde natuurwaarden. Beschermde of kwalificerende soorten of soortgroepen zijn afwezig of komen met slechts een enkel individu voor en kwalificerende habitattypen ontbreken eveneens. Er bestaat geen aanleiding eventuele effecten verder te analyseren in de vorm van een Passende beoordeling en/of Soortenbeschermingstoets. De werkzaamheden kunnen zonder vergunning Natuurbeschermingswet 1998 en/of ontheffing Flora- en faunawet worden uitgevoerd.

5 Bronnen

Hoed, R.F.P. den. Ontwerpnota Hoedekenskerke Restant, 2010. Projectbureau Zeeweringen, Middelburg.

Jacobusse, Ch., en M.A. Hemminga, M.A. (red.), 2001. Zeldzaam Zeeuws. Bijzondere planten en dieren in Zeeland. Stichting Het Zeeuwse Landschap, Heinkenszand

Jacobusse, Ch., et al. Fauna Zeelandica, Stichting Het Zeeuwse Landschap, Heinkenszand

Janssen, J.A.M. & Schaminée, J.H.J., 2004. Europese natuur in Nederland. Habitattypen. KN-NV Uitgeverij, Utrecht

Krijgsveld, K.L., van Lieshout, S.M.J., van der Winden, J. & Dirksen, S. 2004 en 2008. Verstoringgevoeligheid van vogels. Literatuurstudie & update van de reacties van vogels op recreatie. Bureau Waardenburg en Vogelbescherming Nederland

Fauna Zeelandica, Stichting Het Zeeuwse Landschap, Heinkenszand

Internet:

www.hetgetij.nl

www.natuurloket.nl

www.deltavogelatlas.nl

www.vogelbescherming.nl

www.sovon.nl

www.waarneming.nl

www.minlnv.nl

www.grontmij.nl

Wij ontwerpen en realiseren plannen voor de toekomst, door mensen en partijen in regio's bij elkaar te brengen en met elkaar te verbinden, met respect voor onze leefomgeving, onze klanten en elkaar.